МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Філософія»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – F Інформаційні технології
спеціальність – F3 Комп'ютерні науки
освітня програма – Комп'ютерні науки

Кафедра соціогуманітарних технологій

Силабус склав(ла) доцент кафедри соціогуманітарних технологій соціогуманітарних технологій, к.філос.н., доцент Оксана СІЛЬВЕСТРОВА

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій, протокол № 2 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.і.н., доцент Оксана ЖУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Комп'ютерні науки», протокол № 2 від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Комп'ютерні науки» к.т.н., доцент Ніна ЗДОЛБІЦЬКА

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/1388

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Філософія»

Освітня програма	Комп'ютерні науки
Галузь знань / Спеціальність	F Інформаційні технології / F3 Комп'ютерні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	3 кредити ECTS / 90 годин, семестр 1
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	к.філос.н., доцент Оксана СІЛЬВЕСТРОВА електронна пошта: o.sylvestrova@lutsk-ntu.com.ua

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Ознайомлення здобувачів вищої освіти із сутністю філософії як світоглядного знання у її історичному розвитку, місцем та роллю філософії в розвитку філософської думки в Україні, її місцем в загальному розвитку історії філософії і сучасного світового процесу, засвоєння широкого кола філософських проблем, формування гуманістично-орієнтованого світогляду.

Завдання: - вивчення основ філософської культури,
- формування необхідних методологічних принципів та навичок аналізу предметів та явищ реального світу, і насамперед соціально-економічних.
- набуття навичок, що формують вправність мислення, розвиненість рефлексії, здатність до інтелектуальної комунікації, мовно-текстологічну здатність та особисту ціннісно-вольову налаштованість;

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі комп’ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК06 — Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 — Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13 — Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК16 — Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
Змістовий модуль 1. Історія розвитку філософської думки								
1	Тема 1. Філософія, її походження, проблематика та функції	2/1		4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13, ЗК16

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
2	Тема 2. Філософські уявлення Стародавнього Сходу		2/–	4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	
3	Тема 3. Філософська думка епохи античності	2/–	–/1	4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
4	Тема 4. Філософська думка епохи середньовіччя та Відродження		2/–	4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
5	Тема 5. Філософія Нового часу та європейського Просвітництва	2/–		4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
6	Тема 6. Німецька класична філософія		2/–	4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
7	Тема 7. Некласична філософія XIX – XX ст. Філософія постмодерну XXI ст.	2/–		4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
8	Тема 8. Філософська думка в Україні		2/1	4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
Змістовий модуль 2. Загальнофілософська проблематика								
9	Тема 9. Буття та свідомість як предмети філософського осмислення	2/–		4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
10	Тема 10. Діалектика та її альтернативи		2/–	4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
11	Тема 11. Епістемологія. Сутність і структура пізнавального процесу	2/–		4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13, ЗК16
12	Тема 12. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського аналізу	–/1	2/–	4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13, ЗК16
13	Тема 13. Суспільство: основи філософського аналізу	2/–	–/1	4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13, ЗК16
14	Тема 14. Природа як предмет філософського осмислення		2/–	4/6	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
15	Тема 15. Філософські проблеми людської історії	1/–	1/1	4/5	6/6	МН1, МН3, МН4, МН5, МН6	МО2, МО3, МО4, МО8	ЗК06, ЗК10, ЗК13
	Разом	**15/2**	**15/4**	**60/84**	**90/90**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО3 — колоквіум; МО4 — тестування; МО8 — презентація та виступи на наукових заходах.

4. Результати навчання

ПРН19. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, працювати в команді, адаптовуватися до нових ситуацій, удосконалювати креативне мислення, реалізовувати свої права в професійній діяльності.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:
знати:
− роль і місце філософії в системі знань;
− місце та роль вітчизняної філософії у розвитку світової філософської думки;
− сутність філософії та коло її проблем, світоглядні принципи;

− особливості філософського аналізу явищ та процесів дійсності;
− основні філософськи категорії, принципи та методи.

вміти:
− аналізувати «вічні» питання людського буття і найактуальніші проблеми сучасності (на рівні буття природи, суспільства, людини, духовної сфери тощо);.
− розкривати соціально-історичну сутність явищ та процесів людського буття;
− самостійно оцінювати та узагальнювати опрацьований матеріал, користуватися різноманітними джерелами інформації, робити висновки та наводити їх аргументацію, приймати рішення

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 12 – Відповідальне споживання та виробництво

ЦСР 16 – Мир, справедливість та сильні інститути

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + КПІЗ (10 %) + модульний контроль (20 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Філософія, її походження, проблематика та функції

Поняття світогляду та його історичні типи (міфологія, релігія, філософія). Структура, методи та функції філософського знання. Значення філософії в системі сучасної духовної культури.

Тема 2. Філософські уявлення Стародавнього Сходу

Давньоіндійські філософсько-релігійні системи та філософські школи. Філософська та соціально-політична проблематика у творчості мислителів Стародавнього Китаю.

Тема 3. Філософська думка епохи античності

Характер і особливості давньогрецької філософії. Основні етапи її розвитку. Перші філософські школи стародавньої Греції (мілетська, піфагорейська, елеатська, атомізм Левкіппа та Демокріта). Антропологічна проблематика у філософії Сократа. Система об’єктивного ідеалізму Платона. Метафізика Аристотеля. Філософія епохи еллінізму.

Тема 4. Філософська думка епохи середньовіччя та Відродження

Загальна характеристика середньовічної філософії. Дискусія з приводу універсалій та проблема співвідношення розуму та віри у середньовічній філософії. Особливості арабомовної філософії та її вплив на європейську філософську думку. Гуманізм епохи Відродження та проблема людської індивідуальності. Натурфілософія та пантеїзм Відродження. Соціально-політичні ідеї у творчості мислителів Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу та європейського Просвітництва

Наукова революція XVII ст. і проблема методу пізнання. Вчення про субстанцію у філософії Нового часу. Соціально-філософські ідеї у творчості мислителів Нового часу. Філософське розуміння матерії, свідомості, проблема людини та суспільства в філософії Просвітництва.

Тема 6. Німецька класична філософія

Агностицизм і апріоризм І.Канта. Суб'єктивний ідеалізм Й.Фіхте та філософія тотожності Ф.Шеллінга. Діалектичний метод Г.Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.

Тема 7. Некласична філософія XIX – XX ст. Філософія постмодерну XXI ст.

Ірраціоналізм та «філософія життя». Соціально-практична спрямованість марксистської філософії. «Філософія науки» та її розвиток. Онтологія людського буття в психоаналізі. Фрейдизм і неофрейдизм. Проблема людини в екзистенціалізмі. Еволюція сучасної релігійної філософії. Філосфія постмодерну.

Тема 8. Філософська думка в Україні

Філософські ідеї в культурі Київської Русі. Ідеї Ренесансу у філософській культурі України кінця XV – початку XVI ст. Розвиток філософської думки у Острозькому культурно-освітньому центрі та братських школах. Розвиток філософської думки у Києво-Могилянській академії. Філософські погляди Г.Сковороди. Філософські ідеї у творчості членів Кирило-Мефодіївського товариства. «Філософія серця» П.Юркевича. Українська філософія кін. XIX – поч. XX ст. Проблематика сучасної вітчизняної філософії.

Тема 9. Буття та свідомість як предмети філософського осмислення

Поняття буття як центральної філософської категорії. Проблема буття в історії філософії. Філософський зміст категорії «матерія». Єдність матерії, руху, простору і часу. Проблема свідомості у філософії. Генезис свідомості як розвиток форм відображення. Суспільно-практичний і культурно-історичний характер свідомості.

Тема 10. Діалектика та її альтернативи

Діалектика як філософський метод. Альтернативи діалектики. Поняття закону. Закони діалектики та їх зміст. Принципи і категорії діалектики.

Тема 11. Епістемологія. Сутність і структура пізнавального процесу

Соціально-практична обумовленість пізнавальної діяльності. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Проблема істини в теорії пізнання. Критерії істини. Специфіка, рівні, форми і методи наукового пізнання.

Тема 12. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського аналізу

Проблема антропогенезу в філософській антропології. Сутність і існування людини. Біологічне та соціальне в людині. Індивід і особистість. Проблема сенсу життя, смерті та безсмертя в духовному досвіді людства. Людина перед викликами глобалізації. Народонаселення та сучасна демографічна ситуація.

Тема 13. Суспільство: основи філософського аналізу

Суспільство як діяльність людей та їх відносини. Основні сфери життя суспільства. Суспільне виробництво та його структура. Політична система суспільства. Духовне життя суспільства. Людський вимір культури та її функції. Філософія науки та філософія техніки. Штучний інтелект та його роль у бутті сучасного суспільства.

Тема 14. Природа як предмет філософського осмислення

Природа як філософська категорія. Концепція ноосфери В.Вернадського. Сутність екологічної свідомості та екологічної освіти. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності.

Тема 15. Філософські проблеми людської історії

Філософія історії, її предмет і напрямки. Поняття рушійних сил суспільного розвитку. Сутність та критерії суспільного прогресу. Прогрес і регрес. Проблема сенсу історії та її спрямованості.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Комплексне практичне індивідуальне завдання

Виконання КПІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Філософія».

КПІЗ виконується самостійно кожним студентом.

При виконанні КПІЗ здобувачі вищої освіти повинні показати:

- вміння узагальнювати опрацьований матеріал, користуватися різноманітними джерелами інформації (підручниками, посібниками, фаховими статтями, інтернет-джерелами);
- навички аналізу та критичного підходу;
- вміння робити висновки та наводити їх аргументацію.

Форми захисту КПІЗ:

- презентація (з використанням програми Power Point) з наступним усним захистом;
- оформлення у письмовому вигляді (документ Word) з наступним усним захистом.

Орієнтовна тематика КПІЗ

1. Філософський світогляд: специфіка і значення у духовному житті суспільства.
2. Філософія і наука: історичні і сучасні форми взаємодії.
3. Світоглядна природа філософського знання.
4. Буттєві коріння і життєвий смисл філософії.
5. Історичні типи світогляду: межі взаємозв'язків.
6. Міфологічний світогляд і сучасність.
7. Релігійний світогляд і сучасність.
8. Міфорелігійні витоки філософії.
9. Філософія в системі культури: традиція і сучасність.
10. Західна і східна парадигми філософування: порівняльний аналіз.
11. Класична, некласична і постнекласична парадигми філософування.
12. Екзистенціалізм і сучасна філософська антропологія про людину і її буття.
13. Філософська антропологія XX – поч. XXI ст.: основні ідеї і концепції.
14. Сучасні релігійні філософські концепції: основні проблеми і тенденції еволюції.
15. Вітчизняна філософія в контексті розвитку національної традиції та світових тенденцій (на прикладі певного історичного періоду).
16. Розвиток української філософії у діаспорі.
17. Сучасна вітчизняна філософія: основні проблеми та перспективи розвитку.
18. Основні філософські проблеми в українській філософії кін. XX - поч. XXI ст.
19. Сенсожиттєві пошуки сучасної людини.
20. Людина – вершина творіння чи «глухий кут» еволюції?
21. Індивідуальна та суспільна свідомість: взаємозв'язок та взаємовплив
22. Метафізика та діалектика: порівняльний аналіз.
23. Взаємодія суспільства з природою: різноманітність підходів до проблеми.
24. Глобальні проблеми сучасності через призму філософського знання.
25. Глобальні проблеми сучасності: оптимістичний та песимістичний прогнози розвитку та подолання.
26. Поняття суспільного прогресу в сучасній соціальній філософії.
27. Сила влади чи влада сили: проблеми соціально-політичного розвитку сучасного суспільства.
28. Сенс та спрямованість історії: різноманітність підходів.

10. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Філософія» є фундаментальним компонентом опанування курсу, спрямованим на розвиток критичного,

аналітичного та концептуального мислення. Вона орієнтована на глибоке осмислення світоглядних проблем, історико-філософського процесу та ключових філософських категорій, які формують загальногуманітарну культуру майбутнього фахівця.

Самостійна робота покликана навчити здобувачів орієнтуватися в багатоманітності інтелектуальних традицій, усвідомлювати ціннісно-смислові виміри людського буття, бачити філософський підтекст у проблемах своєї майбутньої професійної діяльності та аргументовано відстоювати власну світоглядну позицію.

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Філософія, її походження, проблематика та функції.

Тема 2. Філософські уявлення Стародавнього Сходу.

Тема 3. Філософська думка епохи античності.

Тема 4. Філософська думка епохи середньовіччя та Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу та європейського Просвітництва.

Тема 6. Німецька класична філософія.

Тема 7. Некласична філософія XIX – XX ст.

Тема 8. Філософська думка в Україні.

Тема 9. Буття та свідомість як предмети філософського осмислення.

Тема10. Діалектика та її альтернативи.

Тема 11. Епістемологія. Сутність і структура пізнавального процесу.

Тема 12. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського аналізу.

Тема 13. Суспільство: основи філософського аналізу.

Тема 14. Природа як предмет філософського осмислення.

Тема 15. Філософські проблеми людської історії.

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Філософія [Текст] : Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / уклад. О.Ю. Сільвестрова. Луцьк : Луцький НТУ, 2023. 108 с.

2. Філософія : Методичні вказівки до семінарських занять для здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / уклад. О.Ю. Сільвестрова. Луцьк : Луцький НТУ, 2023. 36 с.

Праці інших авторів:

3. Ворбертон Найджел. Коротка історія філософії / Пер. з англ. К: Наш формат, 2023. 224 с.

4. Литвинчук О.В., Муляр В.І. Філософія: навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с.

5. Найчук А.В., Ганаба С.О. Філософія історії: [навчальний посібник]. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. 204 с.

6. Рассел Бертран. Історія західної філософії. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Russell_Bertrand/Istoriia_zakhidnoi_filosofii/ (дата звернення 30.05.2026)

7. Філософія. Базовий курс : навчальний посібник / В. Л. Петрушенко. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 586 с.

8. Філософія: Навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів / кол. авторів; кер. автор. кол. А.О. Приятельчук. Київ: Вадекс, 2021. 560 с.

9. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябініної, Л. І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 286 с.

10. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.

11. Філософія. Навчальний посібник для підготовки до іспиту та заліку : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2026. 138 с.

12. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 4-те вид., переробл. Харків : Право, 2023. 424 с.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

13. Варипаєв О.М., Байрамова О.В., Сільвестрова О.Ю. Емоційний інтелект та штучний інтелект: філософська рефлексія суб'єктності в процесах пізнання. Філософія та управління. 2025. № 2. С. 25-34. URL: https://www.eu-scientists.com/index.php/fag/article/view/98/91 (дата звернення 30.05.2026)

14. Кондратюк-Антонова Т., Поліщук Н., Сільвестрова О.. Синергетика і проблема об'єктивності в науковому пізнанні. Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy. Vol. 12, No. 4, 2024. С.78-89/ URL: https://humstudios.com.ua/uk/journals/tom-12-4-2024/sinergetika-i-problema-ob-yektivnosti-v-naukovomu-piznanni (дата звернення 30.05.2026)

15. Сільвестрова О. Ю. Покоління NEET як соціальний феномен. Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 27 серпня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С.53-54. URL: https://drive.google.com/file/d/1vP-vZX5xYtYaLNyx0YiyAwIj6uhfOSMt/view?usp=sharing (дата звернення 30.05.2026)

16. Сільвестрова О. Ю., Шакун Н. В., Колєватов О. О. Компаративний аналіз впливу класичної та сучасної філософії на ідеї громадянського суспільства. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 49. С. 122-127. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/49_2024/23.pdf (дата звернення 30.05.2026)

17. Сільвестрова О.Ю. Соціально-філософський аспект соціальної відповідальності. Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 вересня 2022 р.) Полтава, ЦФЕНД, 2022. С. 69-70. URL: https://drive.google.com/file/d/1y1DsDgdHVPLO3Y0QVH0iPLQ2GmbQkCl9/view?usp=sharing (дата звернення 30.05.2026)

18. Яровий А. М., Сільвестрова О. Ю., Конотопенко О. П. Свідомість і штучний інтелект: межі

феноменологічного досвіду. Наукове пізнання: методологія та технологія. 2026. № 1. С. 53-63. DOI: https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2026-1-7

19. Devterov, I., Tokar, L., Silvestrova, O., Lozo, O., & Poperechna, G. Philosophical Dimensions of Digital Transformation and Their Impact on the Future. Futurity Philosophy, 2024. № 3(4). P. 4–19. URL: https://futurity-philosophy.com/index.php/FPH/article/view/123 (дата звернення 30.05.2026)

20. Varypaiev, O., Serohina, N., Serediuk, N., Dorozhko, I., & Silvestrova, O. Ethical challenges in biotechnology: exploring the boundaries of scientific intervention. Synesis, 2025, v. 17, n.1, 1–20. URL: https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/3253/3835 (дата звернення 30.05.2026)

Праці інших авторів:

21. Бродецька Ю. Метаморфози сучасної філософії. Ч.1 Мова буття / Монографія. Дніпро: ЛІРА, 2023. 248 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/374698141_METAMORFOZI_SUCASNOI_FILOSOFII_Castina_I_MOVA_BUTTA (дата звернення: 30.05.2026)

22. Бродецька Ю. Метаморфози сучасної філософії. Ч.2 Порядок буття / Монографія. Дніпро: ЛІРА, 2024. 288 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/385423086_METAMORFOZI_SUCASNOI_FILOSOFII_Castina_II_Poradok_butta_Monografia_Dnipro_2024 (дата звернення: 30.05.2026)

III. Інформаційні ресурси

23. Філософія: веб-сайт. URL: http://www.philosophy.ua/ (дата звернення 30.05.2026)

24. Stanford Encyclopedia of Philosophy: URL: https://plato.stanford.edu/ (дата звернення 30.05.2026)

25. Філософська бібліотека Національної бібіліотеки імені В.Вернадського. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=T&I21DBN=WEBL_EX&P21DBN=WEBL&S21FMT=fullwebr&Z21ID=&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&T21CNR=20&T21PRF=T%3D (дата звернення 30.05.2026)